



Айзък Азимов

Добронамерено

Пред Върховния съд, който стои като кръпка от ненарушимо спокойствие сред деветдесетте квадратни километра, отредени за небостъргачите, където се усеща пулсът на Обединените Светове на Галактиката, се издига статуя.

Тя стои там, откъдето може да гледа звездите нощем. Има и други статуи около съда, но тази е на централно място и е сама.

Това не е много хубава статуя. Лицето е прекалено благородно и липсват следите на живота. Челото е малко прекалено високо, носът е малко прекалено симетричен, дрехите са малко прекалено детайлизирани. Излъчването му е някак си твърде свято, за да е истинско. Предполага се, че в реалния живот човекът понякога се е ядосвал или кихал, но статуята като че ли настоява, че подобни ексцесии са били невъзможни.

Всичко това, разбира се, е разбираемо преекспониране. Човекът не е имал издигнати приживе статуи и следващите поколения, с предимството на възможността за преценка, са се почувствали виновни.

Името върху пиедестала гласи „Ричард Сейама Алтмайер“. Отдолу има кратка фраза, а след това три вертикално подредени дати. Фразата е: „Когато нещо е добронамерено, няма провал.“ Трите дати са 17 юни 2755 г.; 5 септември 2788 г.; 32 декември 2800 г.; – годините са съобразени с обичайното летоброене, което започва с първата атомна експлозия през 1945 г. от старата ера.

Никоя от тези дати не е свързана с неговото рождение или смърт. Те не отбелязват и дата, свързана с женитбата му или нещо велико, което той е извършил, а още по-малко нещо, което жителите на Обединените светове могат да си спомнят с удоволствие и гордост. Нещо повече, те са крайна проява на чувството за вина.

Много просто и ясно, те са трите дати, на които Ричард Сейама Алтмайер е вкарван в затвора заради разбиранията си.

1. 17 юни 2755 г.

На 22 годишна възраст, естествено, Дик Алтмайер беше абсолютно способен да изпитва гняв. Неговата коса все още беше тъмнокафява и той все още не беше пусал мустаците, които по-късно щяха да бъдат толкова характерни за него. Неговият нос си беше, разбира се, гърбав и месест, но чертите на лицето му бяха младежки. По-късно, с отпускането на бузите от годините, неговият нос щеше да превърне лицето му в запомнящо се и характерно изражение, запечатано в паметта на трилиони ученици.

Джефри Стокс стоеше в антрето и гледаше резултатите от гнева на приятеля си. Неговото кръгло лице и студените, внимателни очи си бяха там, но той тепърва щеше да облече военната униформа, в която щеше да прекара остатъка от живота си.

– Велика галактико! – каза той.

Алтмайер вдигна поглед:

– Здравей, Джеф.

– Какво е станало Дик? Мислех си, че твоите принципи, приятелю, изключват разрушенията от какъвто и да е характер. Ето, тук виждам една електронна книга, която ми изглежда напълно разрушена – и той повдигна парчетата.

– Държах я в ръце, когато се включи вълновият ми приемник и изкара спешно съобщение. И ти знаеш кое, нали? – каза Алтмайер.

– Знам. И на мен ми се случи. Къде е то?

– На пода. Откъснах го веднага щом апаратът го уригна пред мен. Я чакай, дай да го набутаме в атомния кош за боклук.

– Ей, я задръж малко. Не можеш.

– Защо не?

– Защото няма да приключиш нищо. Трябва да докладваш.

– И защо, по-точно?

– Не се прави на задник, Дик.

– Това е въпрос на принципи. О, Велико пространство.

– О, ненормалнико! Не можеш да се бориш срещу цялата планета.

– Нямам намерение да се боря срещу цялата планета; само срещу някои хора, които ни вкарват в разни войни.

Сток сви рамене:

– Това означава цялата планета. Твоето надсмиване над лидерите, подтиквашо бедните неразбиращи хорица да се борят, е точно толкова безсмислено. Мислиш ли, че ако се подложи на всенародно гласуване, преобладаващата част от хората ще се противопоставят на войната?

– Това не значи нищо, Джеф. Правителството контролира.

– Органите за пропаганда. Да, знам. Доста често съм те слушал. Но защо да не докладваш, все пак?

Алтмайер се извърна.

– Преди всичко, ти може и да не преминеш физическия преглед – каза Сток.

– Ще го мина. Бил съм в Космоса.

– Това не значи нищо. Фактът, че докторите са ти позволили да се качиш на лайнер, означава само, че нямаш порок на сърцето или

аневризъм. За военна служба, на борда на кораб в Космоса, се изисква много повече от това. Откъде знаеш, че си годен?

– Това са други неща, Джеф, и то по-важни. Не че ме е страх да се бия.

– Мислиш ли, че по този начин можеш да спреш войната?

– Бих искал да мога – гласът на Алтмайер затрепери. – Дойде ми тази идея, че цялото човечество трябва да бъде едно цяло. Не трябва да има войни или космически кораби, въоръжени само за разрушения. Галактиката очаква да бъде завладяна от обединените усилия на човешката раса. Вместо това ние сме разделени, вече близо две хиляди години, и сме разхвърляни из цялата Галактика.

Сток се засмя:

– Добре сме си. Има повече от осемдесет независими планетарни системи.

– И ние сме единствените разумни същества в Галактиката?

– О, Дяболите, твоите необикновени дяволи – и Сток сложи юмруци до слепоочията си и изправи напред показалците, помръдвайки ги.

– И твоите, и на всеки. Те имат едно правителство, което контролира повече планети, от тези които са окупирани от нашите, претенциозни осемдесет независими.

– Разбира се, и тяхната най-близка планета е само на 1500 светлинни години от Земята, и те не могат да живеят на кислородни планети, така или иначе.

Сток забрави за приятелския тон. Той каза остро:

– Виж, наминах да ти кажа, че рапортувах за прегледите, през другата седмица. Идваш ли с мен?

– Не.

– А бе, ти си съвсем пропаднал.

– Да, аз съм съвсем пропаднал.

– Знаеш, че нищо няма да направиш. Няма да има огромни пламъци, обхванали Земята. Няма да има милиони младежи, ентусиазирани от твоя пример за антивоенни протести. Просто ще те тикнат в затвора.

– Е, тогава ще е затвор.

И беше затвор. На 17 юни 2755 г. от атомната ера, след кратък процес, на който Ричард Алтмайер отказа защита, той беше осъден на срок от три години или до края на войната, ако продължи по-дълго. Той излежа малко повече от четири години и два месеца, в което време войната свърши, независимо че съпротивата на сантанианците продължи. Земята получи пълен контрол над няколкото спорни астероида, някои

търговски преференции и ограничаване на сантанианския флот.

Общите загуби на човечеството във войната се изчисляваха на малко над две хиляди кораба, естествено, с по-голямата част от екипажите им, и в добавка няколко милиона убити в бомбардировките на повърхността на планетата от Космоса. Флотите на двете противостоящи сили бяха достатъчно силни, за да ограничават през повечето време тези бомбардировки до районите на пряк контакт, така че двете планети, Земя и Сантани, бяха засегнати малко.

Войната определено наложи Земята като най-силната във военно отношение, отделна човешка планета.

Джефри Сток се сражава през цялата война, остана жив и здрав и с още по-твърди убеждения. В края на войната стигна до чин майор. Той получи назначение в първата дипломатическа мисия, изпратена от Земята в световите на Диаболите, и това бе първата му стъпка към дейно участие в политическия и военен живот на Земята.

2. 5 септември 2788 г.

Това бяха първите дяболови, които въобще се бяха появявали на Земята. Огромните светлинни плакати и новинарските предавания на Федералистката партия правеха всичко пределно ясно за всеки, който се интересуваше от това. Още и още, те повтаряха хронологията на събитията.

Беше в началото на века, когато хората-откриватели засякоха за първи път дяболите. Те бяха интелигентни и бяха открили междузвездните пътувания, независимо и малко по-рано от човечеството. Техните доминиони в Галактиката вече бяха повече от завоеванията на човешката раса.

Нормалните дипломатически отношения между дяболите и основните човешки сили бяха започнали някъде преди двадесет години, веднага след войната между Сантани и Земята. По това време предните постове на дяболите бяха на някакви си двадесет светлинни години от най-отдалечените човешки центрове. Техните делегации бяха навсякъде, предлагайки търговски споразумения и стараяйки се да получат концесии над незаетите астероиди.

А сега те вече бяха на самата Земя. Те се третираха като равни, даже като повече от равни, от управниците на най-големия център на човешката раса в Галактиката. Най-странната от всички статистически данни беше и най-шумно пропагандираната от Федералистите. Тя беше

тази: въпреки че расата на дяболите бе малко по-малка от човешката, хората бяха открили за колонизация пет нови свята в последните петдесет години, докато дяболите бяха започнали вече окупацията на почти петстотин.

– Сто към едно в тяхна полза – крещяха Федералистите. – И то само защото те имат една политическа организация, а ние имаме сто.

Но малцина на Земята, а още по-малко в Галактиката, обръщаха някакво внимание на Федералистите и техните лозунги за Галактически съюз.

Тълпите, изпълнили улиците, по които почти всеки ден пътуваха петимата дяболи от делегацията, от най-добрия хотел в града до Комитета по отбраната, стояха многолюдни и враждебни. Повечето хора бяха и любопитни, но и сериозно разтревожени.

Дяболите не бяха същества, приятни за гледане. Те бяха по-големи и определено по-масивни от земяните. Те имаха четири крака, приличащи на диреци, събрани отдолу, и две ръце с огъващи се на всички страни пръсти, отгоре. Кожата им бе на странни петна като раета и те не носеха дрехи. Техните широки, плоски лица бяха неспособни да изразят емоция, разбираема за земяните и отгоре на всичко от малко по-високо място над очите с огромни черни зеници излизаха къси рога. Това беше причината за името, с което наричаха съществата. В началото ги наричаха просто „дяволи“, но по-късно приеха по благозвучното латинско наименование.

Всеки от тях носеше на гърба си два цилиндъра, от които излизаха две меки тръбички, свързани с ноздрите; там те бяха здраво прикрепени. Тръбичките бяха пълни с натриева основа, която абсорбираше отровния за тях въглероден двуокис от въздуха. Техният метаболизъм включваше отделянето на сяра и понякога по-предните редици от тълпите усещаха миризмата на водородния сулфат, издишван от дяболите.

Водачът на Федералистите беше в тълпата. Той стоеше доста назад, където беше далеч от вниманието на полицията, която бе заградила с въжета улиците и осигуряваше видим ред от малките си скачащи машинки, с които се маневрира бързо и в най-гъстата тълпа. Лидерът на федералистите беше с изпито лице, голям гърбав нос и права, посивяла коса. Той каза на спътника си:

– Не издържам да ги гледам.

Спътникът му беше настроен по-философски.

– Не са с по-грозни души от някои от нашите хубавци – управници. Най-малкото, тези същества изглеждат такива, каквито са си – каза той.

- За съжаление си прав. Напълно ли сме готови?
- Напълно. Няма да има нито един от тях оживял, за да се върне в своя свят.
- Чудесно! Ще остана тук да подам сигнала.

Диаболите дори си говореха. Този факт не бе очевиден за никой човек, без значение колко е близо до тях. Със сигурност те можеха да си общуват с помощта на звуци, но не това бе техният избор. Кожата между рогата им можеше, чрез движения на мускулите, които бяха различни от всички познати на хората, да вибрира бързо. Лекарите трептения, предавани по този начин на въздуха, бяха твърде бързи, за да бъдат доловени от човешкия слух и твърде слаби, за да бъдат уловени от друго освен най-чувствителната човешка техника. По това време, и това е факт, хората не знаеха нищо за този начин на общуване.

– Знаете ли, че това е рождената планета на двукраките? – предаде чрез вибрации един от диаболите.

– Не – беше хор от такива не-та, а след това една отделна вибрация попита:

– Схвана това от комуникациите на двукраките, които ти изучава-ше, от тази гадост?

– Защото съм изучавал комуникациите ли? Повече от нашите трябва да направят това, вместо да се ровят в пълната безполезност на културата на двукраките. Най-малкото, ще бъдем в по-добра позиция за преговорите с двукраките, ако знаем нещо за тях. Тяхната история е интересна по някакъв ужасяващ начин. Доволен съм, че накарах себе си да поразуча техните намотки.

– И все пак – долетя друга вибрация – от предишните ни контакти с двукраките можеш да си сигурен, че те не знаят рождената си планета. Със сигурност няма особено уважение към тази планета. Земя, или пък някакви мемориални ритуали, свързани с нея. Сигурен ли си, че информацията ни е вярна?

– Абсолютно. Липсата на ритуали, фактът че тази планета не е по никакъв начин врата към светове, е перфектно разбираем в светлината на историята на двукраките. Двукраките от други светове трудно ще приемат първенството. То би би намалило собственото достойнство на техните светове.

– Не ми е съвсем ясно.

– И на мен, но след няколко дни четене нещичко ми просветна.

Изглежда, когато двукраките са откривали междузвездните пътувания, те са живяли в единен политически съюз.

– Естествено.

– Не и за тези двукраки. Това било необикновено състояние в тяхната история, и естествено, било прекратено. След като колонии по различни светове пораснали и добили обяснима самостоятелност, тяхна първа цел станало откъсването от света – майка. Първата от поредицата междузвездни войни между двукраките започнала именно тогава.

– Ужасно. Като канибали.

– Да, нали? Храносмилането ми се разстрои за дни наред. Храната, която преживях, ми беше горчива. Във всеки случай, някои от колонии-те се сдобили с независимост и така се е достигнало до сегашната ситуация, с която сме добре запознати. Всички колонии на двукраките, всички техни царства, републики, аристокрации и т.н., са просто парченца от светове, всяко зависещо от доминиращ свят и доминиращо над няколко други, които от своя страна се борят за независимост или се прехвърлят от една метрополия към друга. Тази Земя е най-силната измежду тях, а все още по-малко от дузина светове ѝ принадлежат.

– Невероятно е, как тези същества могат да са толкова слепи за собствените си интереси. Не им ли е останала традиция за управление от едно правителство, от времето когато са били само един свят?

– Както казах, това е било необичайно за тях. Единното правителство е просъществувало само няколко десетилетия. В резултат на това, тази планета, сама по себе си, е участвала в няколко интерпланетарни политически съюза.

– Никога не съм чувал подобно нещо.

За известно време вибрациите на различните дяболови се смесиха една с друга.

– Това е факт. Това е просто природата на звяра.

И така, те бяха вече пред Комитета по отбрана. Петимата дяболови стояха един до друг пред масата. Стояха, защото тяхната анатомия не им позволяваше да заемат каквото и да е положение, близко до понятието „седнал“.

От другата страна на масата, също така стояха петима земяни. Щеше да бъде по-удобно да седнат, но нямаха намерение да усложняват и най-малко и без друго сложната ситуация. Масата бе доста голяма; най-голямата, която можеше да се намери. Това бе продиктувано от уважение към човешкия нос, заради дяболите, по-малко заради дишането им, отколкото заради говоренето им, при което се насеше дъх на водороден

сулфат. Това беше трудност, доста безпрецедентна в дипломатическите връзки.

Обикновено такива срещи не продължаваха повече от половин час и в края на този срок дяболите прекратиха разговорите безцеремонно и се обърнаха да си тръгват. Този път, обаче, тръгването бе осуетено. Влезе човек и петимата представители на човечеството му направиха път. Той беше висок, по-висок от всички тях и носеше униформа с белезите на дълга употреба. Лицето му бе кръгло, а очите му бяха студени и втрещени. Черната му коса бе оредяла, но все още недокосната от побеляване. Имаше необикновен белег от рана, започващ от мястото, където се събират челюстите и скриващ се под кафявата му кожена яка. Може би беше резултат от насочено в него ръчно лъчево оръжие, използвано от някой забравен враг в някоя от петте войни, в които мъжът бе активен участник.

– Господа – каза земянинът, който до този момент бе главен представител, – Мога ли да ви представя Секретаря по отбраната?

Дяболите някак си се стреснаха, и въпреки че израженията им бяха все така застинали и неразгадаеми, челата им завибрираха бързо. Тяхното точно чувство за йерархия бе смутено. Секретарят бе двукрак, но според стандартите на двукраките, той ги превъзхождаше. Дяболите не можеха точно да определят официалното си отношение към него.

Секретарят знаеше за чувствата им, но нямаше избор в ситуацията. Тяхното тръгване трябваше да бъде отложено най-малко за десет минути и нямаше друг вариант дяболите да бъдат спрени.

– Господа – каза той, – трябва да ви помоля да останете по-дълго този път.

Дяболът в средата отговори на най-близкото до оригинала звучене на английския, на което бе способен който и да е дявол. Всъщност, може да се каже, че един дявол има две усти. Едната бе скрита под целия ръб на челюста и се използваше изключително за хранене. С тази си особеност въпросната уста почти не бе виждана от човешко същество, защото дяболите предпочитаха при хранене компания, съставена изключително от представители на собствения им вид. По-малката уста, която се отваряше около шест сантиметра, можеше да се използва за говорене. Тя се отваряше, разкривайки приличащо на гумено отверстие, където би трябвало да са резците на дябола. Устата оставаше отворена, докато се чуваше говор, като необходимите паузи се правеха от блокирането на небцето със задната част на езика. Резултатът беше подобен на мучене и неясен, но разбираем. Дяболът каза:

– Извинете ни, но ние вече не издържаме – а с челото си предаде нечутото: – Те смятат да ни задушат в атмосферата си. Трябва да поискаме по-големи цилиндри с антиотрова.

– Разбирам вашите чувства, но все пак това е моята единствена възможност да поговоря с вас. Надявам се да ни окажете честта да похапнете с нас – каза Секретарят по отбраната.

Землянинът до него не можа да прикрие бърза, нервна тръпка. Той надраска бързо нещо на парче хартия и го подаде на Секретаря, който го прочете моментално.

– Не. Те се хранят със сулфатиран овес. Смърди невероятно – пишеше на бележката. Секретарят я нахъса и я пусна на пода.

Диаболът каза:

– Честта е за нас. Ще приемем с благодарност, на място, на което бихме имали физически възможности да издържим достатъчно дълго вашата странна атмосфера.

А чрез челото си каза на останалите дяволи с желание да ги убеди:

– Не могат да очакват от нас да седим с тях и да ги гледаме как консумират трупове на умрели животни. Храната, която преживям, никога повече няма да ми е сладка.

– Ние уважаваме причините за отказа ви – каза Секретарят – Нека тогава да продължим с работата. На срещите, които са протекли до сега, ние не получихме от вашето правителство, чиито представители сте вие, каквато и да е ясна представа къде са границите на сферата на вашето влияние според вас. Ние направихме няколко предложения по въпроса.

– Дотолкова, доколкото териториите на Земята са обособени, господин Секретар, ви бе дадена дефиниция.

– Със сигурност и на вас това ви изглежда незадоволително. Граничните райони на Земята и вашите територии понастоящем са в контакт. Така че вие не направихте нищо повече от това да установите този факт. Истината е, че настоящето положение не е задоволително.

– Не разбираме напълно. Трябва ли да обсъждаме граничните райони между нас и такива независими човешки кралства като това на Вега?

– Да, защо не?

– Това не може да стане, господине. Със сигурност си давате сметка, че всички отношения между нас и суверенното управление на Вега по никакъв начин не засягат Земята. Те могат да бъдат обсъждани единствено с Вега.

– Това значи ли, че вие ще се срещате стотици пъти със стотиците човешки колонии?

– Това е необходимо. Иска ми се обаче да отбележа, че това се налага не заради нас, а поради природата на човешката организация.

– Тогава, това стеснява нашите разговори драстично.

Секретарят изглеждаше разсеян. Той слушаше не толкова мнението на дяболите, а по-скоро нещо в далечината.

Сега вече се чуваше приглушен шум на множество хора, който би бил чут много по-добре извън Секретариата. Боботенето на далечни гласове, трясъците на бластерите, мутирала от разстоянието почти в тишина и забързаното трак-трак на полицейските скачащи машини.

Дяболите не показваха че чуват шума, или просто това беше проява на такт от тяхна страна. Въпреки, че техните способности да улавят ултракъсите звукови вълни бяха далеч по-големи от тези, на която и да е човешка техника, те бяха доста глухи за обикновените звукови вълни.

Диаболът тъкмо казваше:

– Моля да предадете нашето недоумение на правителството. Ние смятахме, че всичко това ви е известно.

Мъж в полицейска униформа се появи на вратата. Секретарят се обърна към него и, след като кимна кратко, полицаят излезе.

Внезапно и припряно Секретарят каза:

– Абсолютно. Бих желал още веднъж да се убедя в същината на случая. Вярвам, че ще бъдете готови с резюме на срещите ни утре?

– Разбира се, господине.

Един по един, с достойнство, присъщо на наследниците на Вселената, дяболите излязоха. Един от земяните каза:

– Радвам се, че отказаха да се хранят с нас.

– Знаем, че не можеха да приемат – каза замислен Секретарят. – Те са вегетарианци. Започват да повръщат само при мисълта за ядене на месо. Бил съм в бизнеса с храненето. Те изгълтват храната си, след което застават молитвено в кръг и започват да я преживят, радостни от това, че са заедно. Може би си кореспондират по някакъв начин, за който ние не знаем. Огромната долна челюст се движи въртеливо в бавни смилаци движения.

Полицаят се появи отново на вратата.

Секретарят спря на средата на изречението и попита:

– Хванахте ли всички?

– Да, господине.

– Хванахте ли Алтмайер?

– Да, господине.

– Добре.

Тълпата се събра отново, когато петимата дябoли излязоха забързани от Комитета. Програмата бе стриктна. Всеки ден, в 15:00 часа, те напусаха апартамента си и отиваха пеша, за пет минути, до Комитета. В 15:35 часа те бързаха обратно по същия път, разчистен от полицията, и се връщаха в апартамента. Те вървяха спокойно, почти механично покрай широкия булевард.

По средата на пътя им се чува виковете на тълпата. Виковете не бяха ясни, но отчетливо се чуваше трясъкът на бластерите и се виждаха светлосините отблясъци от изстрелите във въздуха, над главите на хората. Полицаяте се суетяха с извадени бластери, скачащите им машини ту се извисяваха два метра над тълпата, ту се приземяваха сред групите от хора внимателно, без да докоснат никого, излитайки почти веднага. Хората се пръскаха и събираха отново, а гласовете им се вляха в невъобразимия общ рев.

През всичко това, дябoлите, с недобрия си слух или с прекаленото си самочуствие, продължиха да вървят механично, както винаги.

В другия край на сборището, почти диаметрално противоположно на мястото, където беше най-шумно, Ричард Сайама Алтмайер подръпваше носа си със задоволство. Стриктното разписание на дябoлите бе направило втория извънреден план възможен. Първите сблъсъци бяха предвидени само да привлекат вниманието на полицията. Сега беше моментът.

И той изстреля безвреден звуков заряд във въздуха.

Изведнъж, от четирите посоки, ударни заряди разцепиха въздуха. От покривите на сградите, по протежение на улицата снайперисти откриха огън.

Всеки от дябoлите, улучен от изстрелите, потръпваше и туловището му експлодираше, когато зарядите се взривяваха в него. Един по един те рухнаха.

Отнякъде полицаите се появиха от страната на Алтмайер. Той ги гледаше с някаква изненада.

Спокойно, през последните двадесет години беше загубил яростта си и беше станал спокоен, той каза:

– Появихте се бързо, но въпреки това дойдохте твърде късно – той вдигна ръка по посока на падналите дябoли.

Тълпата беше просто в паника. Резервните взводове полиция, приситигащи за рекордно време, не можеха да направят нищо повече от това,

да разгонват тълпата в неопределени посоки.

Полицаят, който държеше в прегръдките си Алтмайер, отнемайки му звуковия пистолет и претърсвайки го за друго оръжие едновременно, беше капитан по чин. Той каза надменно:

– Мисля, че направихте грешка, господин Алтмайер. Ще забележите, че няма кръв – и посочи на свой ред към мястото, където неподвижни лежах диаволите.

Алтмайер се обърна слисан. Съществата лежах на страните си, някои на части, парчета кожа се търкаляха наоколо, телата им бяха усукани и потрошени, но полицейския капитан бе прав. Нямахше нито кръв, нито разкъсана плът. Устните на Алтмайер, бледи и стиснати, помръдваха безмълвно.

Полицейският капитан разтълкува тези движения достатъчно ясно:

– Прав сте, сър, те са работи – каза той.

И от големите врати на Секретариата по отбрана излязоха забързани истинските диаволи. Полицаи с палки разчистиха път, но друг път, за да не се налага да минат покрай разпръснатите останки от пластмаса и алуминий, които до преди три минути играеха роля на живи същества.

– Ще Ви помоля да тръгнете без неприятности, г-н Алтмайер. Секретарят по отбраната би искал да Ви види – каза капитанът.

– Идвам, сър – зашеметяващо чувство на безсилие започваше да го завладява.

Джефри Сток и Ричард Алтмайер се срещнаха лице в лице за първи път от почти четвърт век, тук, в частния кабинет на Секретаря по отбраната. Това беше доста пуритански кабинет: бюро, кресло и два допълнителни стола. Всичко бе в тъмнокафяв цвят, столовете бяха покрити с кафяв пенопласт, който се огъваше по тялото, достатъчно за удобство и недостатъчно за лукс. На бюрото имаше микровизуор и малък класуор, достатъчно голям, за да побере няколко дузини оптични ролки.

На стената срещу бюрото имаше триизмерна картина, изобразяваща „Неустрасимият“, първия командван от Секретаря военен космически кораб.

Сток каза:

– Малко е смешно да се срещнем така след толкова години. Изглежда, съжалявам.

– Съжаляваш за какво, Джеф? – Алтмайер се опита да се усмихне. –

Не съжалявам за нищо, освен че ме изигра с тези работи.

– Не бяхте трудни за изиграване – каза Сток. – И това беше чудесна възможност да разбием партията ви. Сигурен съм, че след този случай, тя ще се дискретира доста. Пацифистите се опитват да разпалят война; апостолите на разбирателството правят опит за убийство.

– Война срещу истинският враг – каза тъжно Алтмайер. – Но ти си прав. Това бе акт на отчаяние, който ми беше наложен – и след това. – Как разкри плановете ми?

– Ти все още надценяваш човечността, Дик. Във всяка конспирация най-слабите звена са хората, която я изграждат. Ти имаше двадесет и пет съконспиратори. Не ти ли е ясно, че в края на краищата поне един от тях може да е информатор или дори мой подчинен?

Тъмна червенина заля бавно високите скули на Алтмайер. Той попита:

– Кой?

– Съжалявам, може да ни потрябва отново.

Алтмайер седна тежко обратно в креслото си:

– Какво спечели?

– Какво спечели ти? Ти и сега си все така непрактичен, както и в деня когато те видях за последен път; денят, в който реши, че е по-добре да отидеш в затвора, отколкото да подадеш рапорт за назначение. Не си се променил.

– Истината не се променя – поклати глава Алтмайер.

Сток нетърпеливо каза:

– Ако това е истина, защо винаги се проваляш? Лежа в затвора и не постигна нищо. Войната продължи. Нито един живот не бе спасен. По това време ти създаде политическа партия; и всяка цел, която тя преследваше, се провали. Вашата конспирация се провали. Ти си вече почти на петдесет, Дик, и какво си постигнал? Нищо.

– А ти отиде на война, израсна до командир на кораб, след това получи място в правителството. Казват, че ти си следващият Координатор. Ти си постигнал голямо нещо. Все още успехът и провалът не съществуват сами за себе си. Успех в какво? Успех в разрушаването на човечността. Провал в какво? В спасяването ѝ. Не бих заменил мястото си с твоето. Запомни това, Джеф. Когато действаш добронамерено, няма провали; има само отложени успехи.

– Дори и да те екзекутират за това?

– Дори и да ме екзекутират. Ще се намери някой, който да продължи, и неговият успех ще бъде и мой успех.

– Как си представяш този успех? Наистина ли виждаш съюз на световите, Галактическа федерация? Искаш сантаните да се занимават с нашите работи? Искаш веганите да ни казват какво да правим? Искаш ли Земята да решава собственото си бъдеще, или искаш да бъде оставена на милостта на някакъв безсмислен съюз от сили?

– Ние ще сме оставени на милостта им не повече, отколкото те на нашата.

– Само че ние сме най-богатите. И ще се наложи да си платим, заради нещастниците от сектора на Сириус.

– Ще си платим за сметка на това, че вече няма да е необходимо да водим войни.

– Имаш отговори за всички въпроси, нали Дик?

– За двадесет години сме отговорили на всички въпроси, Джеф.

– Тогава ми отговори на този. Как ще накараш нежелашщото човечество да приеме този твой съюз?

– Точно затова исках да убия дяболите – в гласа на Алтмайер, за първи път, прозвуча опит да убеждава. – Това щеше да означава война с тях, но човечеството щеше да се обедини срещу настоящия враг. Нашите собствени политически и идеологически различия щяха да избледнеят пред това.

– Наистина ли вярваш в това? Дори при положение, че дяболите никога и с нищо не са ни навредили? Те не могат да живеят на нашите светове. Те трябва да си останат на техните светове със сярна атмосфера и океани от разтвор на серен двуокис.

– Човечеството знае по-добре, Джеф. Те се разпръскват от планета на планета, като атомна експлозия. Блокират междузвездните пътувания в районите, където има неокупирани кислородни светове, такива, каквито ние можем да използваме. Правят си сметка за бъдещето; освобождават пространство за бъдещите поколения дяболи, докато ние сме свръхни в ъгъла на Галактиката и се бием помежду си на живот и смърт. След хиляда години ние ще бъдем техни роби; след десет хиляди години ще бъдем само спомен. О да, те са настоящият враг. Човекът знае това. Може би ще откриеш това по-рано, отколкото си мислиш.

Секретарят каза:

– Членовете на вашата партия говорят много за Древна Гърция отпреди Атомната ера. Казват, че гърците били чудесни хора, най-напредналите в културата за тяхното време, а може би и за всички времена. Те са извели човечеството на пътя, по който то върви и до днес. Имали са само един проблем. Не са могли да се обединят. Имали са врагове и са

измрели. Та и ние вървим по техните стъпки сега, а?

– Научил си си добре урока, Джеф.

– А ти, Дик?

– Какво искаш да кажеш?

– Гърците не са ли имали общ враг, срещу когото да се обединят?

Алтмайер мълчеше.

– Гърците са се били срещу Персия, техният велик общ враг. Не е ли факт, че някои от гръцките държави са се били на страната на Персия? – каза Сток.

Алтмайер най-после каза:

– Да. Защото са мислели, че персийската победа е неизбежна и са искали да са на страната на победителя.

– Хората не са се променили, Дик. Защо си мислиш, че дяболите са тук? Какво обсъждаме с тях?

– Не съм член на правителството.

– Не – каза каза яростно Сток, – но аз съм. Лигата на Вега се е съюзила с дяболите.

– Не ти вярвам. Не може да бъде.

– Може и е. Дяболите са се съгласили да ги подкрепят с пет хиляди бойни кораба, когато и да започнат война със Земята. В замяна, предателите от Вега са получили Нигелианската звездна система. Така че ако ти беше убил дяболите, щеше да има война, но война, в която може би половината човечество щеше да се бие на страната на така наречения от теб общ враг. Ние се опитваме да предотвратим това.

– Готов съм за процеса. Или ще ме екзекутирате без такъв? – каза бавно Алтмайер.

– Все още си глупак. Ако те застреляме, ще те направим мъченик. Ако те оставим жив, а застреляме само помагачите ти, ще бъдеш заподозрян, че си помагал на правителството. Като евентуален предател ще бъдеш доста безвреден за години напред.

И така, на пети септември 2788 г., Ричард Сайама Алтмайер след най-краткия таен процес бе осъден на пет години затвор. В годината, в която той бе освободен, Джефри Сток беше избран за Координатор на планетата Земя.

3. 21 декември 2800 г.

Саймън Девоар не беше спокоен. Беше нисък, с пепелява коса и сипаничаво, грубо лице. Той каза:

– Съжалявам, че се съгласих да се срещнем, Алтмайер. Няма да ти помогне. Само ще навреди на мен.

– Аз съм стар човек. Няма да те нараня.

И наистина, Алтмайер изглеждаше някак особено много остарял. Новият век го завари на възраст две трети от века, но той изглеждаше по-стар по душа и по-стар на вид. Дрехите му бяха твърде големи за него, като че ли случайно бе попаднал в тях. Само носът му не беше остарял, той си беше аристократичния, гърбав нос на Алтмайер.

– Не си ти този, от когото се страхувам – каза Девоар.

– Защо не? Може би си мислиш, че аз предадох хората през 2788 г.

– Не, разбира се, че не. Никой разумен човек не мисли, че си ти. Но дните на Федералистите свършиха, Алтмайер.

Алтмайер се опита да се усмихне. Той беше малко гладен; не беше ял през този ден. Нямаше време. Бяха ли свършили дните на Федералистите? На другите би могло да им се струва и така. Движението беше умряло под присмеха и подигравките. Конспирация, която се е провалила, често оставя романтични спомени. Тя се запомня и предизвиква умиление в поколения наред, ако поне загубата е била посрещната с достойнство. Но да стреляш по живи същества, а да откриеш, че са роботи; да бъдеш изигран и надхитрен; да те направят смешен – това вече е смъртоносно. Това е по-смъртоносно от предателство към отечеството, по-лошо и грях. Не бяха много тези, които мислеха, че Алтмайер се е пазарил за живота си в замяна на предателство на неговите съратници, но смехът на вселената уби Федерализма толкова успешно, колкото нищо друго.

Но Алтмайер беше оцелял след всичко това. Той рече:

– Дните на Федералистите няма да свършат, докато човечеството живее.

– Думи – каза нетърпеливо Девоар. – Те значеха повече за мен, когато бях по-млад. Сега вече се поуморих.

– Саймън, имам нужда от достъп до субетеричната система.

Лицето на Девоар се вкамени. Той каза:

– И ти се сети за мен. Съжалявам, Алтмайер, но не мога да ти позволя да използваш моите предавания за свои цели.

– Ти някога беше Федералист.

– Не разчитай на това – каза Девоар. – Това беше в миналото. Сега не съм никакъв. Предполагам, че съм Девоарист. Искам да живея.

– Дори в краката на дяволите? Искаш ли да живееш, когато те пожелаят; да умреш, когато те са готови?

– Думи!

– Одобряваш ли Общогалактическата конференция?

Девоар почервения повече от обичайният си розов оттенък. Той има ше вида на човек с твърде много кръв за тялото си. Каза начумерен:

– А защо не? Какво значение има, какво правим ние за създаването на Федерация на хората? Ако все още си Федералист, как ще възразиш на влизането в обединеното общество?

– Обединено от дяболите?

– Каква е разликата? Човечеството не може да се обедини от само себе си. Нека да бъдем принудени, докато това стане факт. Писна ми от всичко това, Алтмайер, писна ми от цялата наша тъпа история. Уморих се да правя опити да бъда идеалист, когато няма нищо за идеализиране. Човешките същества са си човешки същества и това е най-гадното. Може би трябва да бъдем поизтребени до някакви граници. Ако това е така, аз съм напълно съгласен да го сторят дяболите.

Алтмайер тихичко каза:

– Много си тъп, Девоар. Това няма да бъде истински съюз и ти го знаеш. Дяболите свикват тази конференция, за да могат да действат като арбитри във всички вътрешни човешки спорове и да извличат полза за себе си, оставайки върховен съд над нас завинаги. Знаеш, че те нямат полза от създаването на истинско, централно, човешко правителство. Те искат да създадат нещо като вътрешен директорат; всяко човешко правителство ще урежда собствените си проблеми, както преди, и всички ще дърпат на различни посоки, както преди. Просто ще трябва да свикнем да тичаеме с дребните си проблеми при дяболите.

– Откъде знаеш, че резултатът ще е такъв?

– Сериозно ли мислиш, че може да има и някакъв друг резултат.

Девоар подъвка долната си устна:

– Май не.

– Тогава виж картинката, Саймън. Всяка истинска независимост, която имаме сега, ще бъде загубена.

– Много добро сме видели от тази независимост, няма що. Освен това, каква е ползата? Не можем да спрем това. Координатор Сток едва ли е по-запален за конференцията от теб, но това не му помага. Ако Земята не се присъедини, съюзът ще се сформира без нас и тогава ще се изправим пред война с останалото човечество и дяболите. И това важи за всяко едно правителство, което иска да се разграничи.

– Ами ако всяко правителство се разграничи? Няма ли да се провали конференцията?

– Знаеш ли нещо, дето всички човешки правителства да са

направили заедно? Няма да ти дойде акъла, Алтмайер.

– Има и нови факти около това.

– И какви? Знам, че е тъпо да питам, но давай.

– През последните двадесет години по-голямата част от Галактиката беше затворена за човешките кораби. Знаеш това. Никой от нас няма и най-малка представа какво става в сферата на влияние на дяболите. И все пак, няколко човешки колонии съществуват в тази сфера на влияние – каза Алтмайер.

– Така че?

– Така че очевидно човешките същества бягат в малката част от Галактиката, която остава човешка и свободна. Правителството на Земята получава информация; информация, която не желае да направи обществено достояние. Но не всички от правителството могат да понесат отговорността да бъдат замесени в такова нещо завинаги. Един от тях дойде да се видим. Не мога да ти кажа кой, разбира се, но аз имам документи, Девоар: официални, използваеми и истински.

Девоар изръмжа:

– За какво?

Той обърна настолния часовник, доста показно, за да може Алтмайер да вижда блестящата му метална повърхност с ярко открояващите се червени цифри. Те сочеха 22:31 и докато Девоар обръщаше часовника, единицата избледня и се смени с ярка двойка.

Алтмайер каза:

– Има една планета, наричана от колонизаторите си Чу Хей. Населението ѝ не е голямо, може би е два милиона. Преди петнайсет години дяболите окупираха световите около нея; и през всичките тези петнайсет години нито един човешки кораб не е кацал на планетата. Миналата година самите дяболи кацнали там. Те дошли с огромни хладилни кораби пълни със серен двуокис и бактериални култури, обичайни за техните светове.

– Какво? Не можеш да ме накараш да повярвам в това.

– Опитай се – иронично каза Алтмайер. – Не е трудно. Серният двуокис ще се разтвори в океаните на който и да е свят. В океан, пълен със серен двуокис, техните бактерии ще растат, ще се мултиплицират и ще произвеждат водороден сулфат в огромни количества, докато изпълни океаните и атмосферата. Тогава те ще домъкнат растения и животни, а може би и самите себе си. Още една планета ще бъде подходяща за живот на дяболите, и неподходяща за какъвто и да е човек. Със сигурност това ще отнеме време, но дяболите имат достатъчно. Те са

обединен народ.

– Виж сега – Девоар недоволно размаха ръка. – Това просто не издържа. Дяболите имат повече светове, отколкото могат да знаят какво да правят с тях.

– За сегашните си нужди, да, но дяболите са същества, които гледат в бъдещето. Тяхната раждаемост е висока и евентуално те ще изпълнят Галактиката. И колко по-добре ще им бъде, ако са единствените разумни същества във Вселената?

– Но това е невъзможно на чисто физическа основа. Имаш ли представа, колко милиона тона серен двуокис е необходим за да се запълни капацитетът на океаните.

– Очевидно цялата наличност на дадена планета.

– Добре тогава, мислиш ли, че те ще опоскат някой от световите си, за да създадат нов? Къде е смисълът?

– Саймън, Саймън, има милиони планети в Галактиката, които са непригодни за живот поради атмосферни условия, температура или гравитация, както за нас, така и за дяболите. Много от тях са, съответно, доста богати на сярата.

– И какво става с човешките същества на планетата?

– На Чу Хей? Евтаназия – освен за тези, които са избягали навреме. Безболезнена, предполагам. Дяболите не са безмислено жестоки, те просто са ефикасни.

Алтмайер чакаше. Юмруците на Девоар се свиваха и разпускаха.

– Публикувай тези новини. Разпространи ги по междузвездната субетерична мрежа. Излъчи документите до Приемателните станции на различните светове. Можеш да го направиш, и когато това стане, Общогалактическата конференция ще се саморазпадне.

Столът на Девоар изскърца напред. Той стана.

– Къде ти е доказателството?

– Ще го направиш ли?

– Искам да видя твоето доказателство.

Алтмайер се усмихна.

– Ела с мен.

Те го чакаха, когато се прибра в мебелираната стая, в която живееше. Първоначално той не ги забеляза. Беше в абсолютно неведение относно малкото превозно средство, което го следваше с бавна скорост и от известно разстояние. Той вървеше с наведена глава, пресмятайки

времето, което ще е необходимо на Девоар, за да изпрати информацията през дълбините на Космоса; колко време ще трябва на приемателните станции на Вега, Сантани и Центурий, за да излъчат новините; колко време ще отнеме разпространението им по цялата Галактика. И по този начин той премина по пътя си, незабелязващ нищо, между двама парцаливи мъже, които стояха от двете страни на входа към жилищната сграда.

Чак когато отвори вратата на стаята си, спря и се обърна да си тръгне, но парцаливите мъже вече бяха зад него. Не направи опит за бягство. Вместо това влезе в стаята и седна, чувствайки се толкова стар. Помисли си трескаво: „Трябва да ги задържа само час и десет минути“.

Мъжът, който обитаваше тъмнината, се протегна и щракна ключа, което позволи на стенното осветление да се задейства. В меката светлина от стените кръглото лице и оплешивялата, оброчена с посивяла коса глава на мъжа се виждаха отчетливо.

Алтмайер каза тихо:

– Чувствам се поласкан от посещението на самия Координатор.

И Сток каза:

– Ние сме стари приятели, ти и аз, Дик. Срещаме се от време навреме.

Алтмайер не отговори.

– Имаш известни правителствени документи на разположение, Дик – каза Сток.

– Щом мислиш така, Джеф, ще трябва да ги намериш.

Сток се изправи мъчително на крака:

– Без героизъм, Дик. Нека да ти кажа какво съдържат тези документи. Това са обстоятелствени доклади за доставките на серни произведени на планетата Чу Хей. Не е ли така?

Алтмайер погледна часовника.

Сток рече:

– Ако си мислиш да ни забавиш, да ни хванеш на въдицата като шарани, ще се разочароваш. Знаем къде си бил, знаем, че документите са у Девоар, знаем какво точно смята да направи той с тях.

Алтмайер се вцепени. Тънка жилка затрептя на бузата му. Той каза:

– От кога знаеш?

– От когато и ти, Дик. Ти си много предсказуем човек. Това е причината да решим да те използваме. Предполагаш ли, че Деловодителят щеше да те посети, както и направи, без ние да знаем?

– Не разбирам.

Сток заяви:

– Правителството на Земята, Дик, не желае Общогалактическата конференция да продължи. Но както и да е, ние не сме Федералисти; познаваме човечеството такова, каквото е. Как мислиш, какво ще стане, ако останалата част от Галактиката разбере, че дяболите са в процес на промяна на един кислороден свят в серен такъв? Не, не ми отговаряй. Ти си Дик Алтмайер и съм сигурен, че ще ми кажеш, че с един ожесточен порив на собствено достойнство те ще отхвърлят конференцията, ще се съединят в обичен и братски съюз, ще се хвърлят срещу дяболиите и ще надделеят над тях.

Сток направи толкова дълга пауза, че за момент изглеждаше, че няма да каже нищо повече. След това продължи с полушепот:

– Глупости. Другите светове ще си кажат, че Правителството на Земята заради свои лични сметки е иницирирало паника, пробутвайки тези документи в опит да прекрати конференцията. Дяболите ще отрекат всичко, повечето от човешките светове ще намерят, че е в техен интерес да приемат отричането. Те ще се концентрират върху земните произволи и ще забравят за нарушенията на дяболите. Та както виждаш, ние не можем да позволим подобно разкритие.

Алтмайер се почувства изхабен и безполезен.

– Тогава вие ще спрете Девоар. Винаги сте толкова сигурни в провала предварително; вярвате, че и най-лошият от вашите хора.

– Чакай! Не съм казал нищо за спиране на Девоар. Казах само, че не можем да си позволим одобрението на подобни разкрития, и няма да си го позволим. Но разкритието ще се състои, както си го замислил ти, с тази разлика, че после ще арестуваме Девоар и теб и ще обявим цялата работа толкова бързо, колкото и дяболите. Тогава всичко ще е различно. Правителството на Земята ще се разграничи от обвиненията. Тогава за останалите човешки правителства ще изглежда, че по свои егоистични подбуди се опитваме да прикрием дейността на дяболите и че ние имаме с тях специално споразумение. Те ще се страхуват от това споразумение и ще се обединят срещу нас. Но в този случай, обединени срещу нас, означава обединени и срещу дяболите. Обединени те ще продължат да вярват, че съобщението е вярно и че документите са истински, така че конференцията ще се развали.

– Това пак означава война – каза безнадеждно Алтмайер – и то не срещу истинския враг. Това означава битка между човешки същества и победа за дяболите, когато всичко свърши.

– Няма да има война – каза Сток. – Нито едно правителство няма да

нападне Земята при положение, че дяболите са на наша страна. Другите правителства ще се отдръпнат от нас и ще заложат на антидяболските настроения в пропагандата си. По-късно, ако има война между нас и дяболите, другите правителства най-малкото ще останат неутрални.

Изглежда много стар, помисли си Алтмайер. Ние сме стари, умиращи хора. А гласно рече:

– Защо очакваш дяболите да подкрепят Земята? Можеш да изиграеш останалото човечество, преструвайки се, че се опитваш да прикриеш фактите, засягащи планетата Чу Хей, но не можеш да изиграеш дяболите. Те няма и за момент да повярват, че Земята е искрена в твърдение то си, че вярва в историята за подправените документи.

– А, ще повярват – Джефри Сток стана на крака. – Документите наистина са подправени. Дяболите може би наистина планират сулфатиране на планети в бъдеще, но, доколкото знаем, все още не са го опитали.

На 21 декември 2800 г., Ричард Сайама Алтмайер влезе в затвора за трети и последен път. Нямах процес, нямах присъда и отразяване на такива в световният печат. Всичко около Алтмайер беше засекретено и само няколко служители можеха да контактуват с него, но пък иначе почти нищо не му липсваше. Разбира се, нямах достъп до новините, така че не знаеше, че на втората година от неговото трето пребиваване в затвора войната между Земята и Дяболи започна с внезапна атака, близо до Сириус, на земен патрул срещу няколко кораба от флотата на дяболите.

През 2802 г., Джефри Сток дойде да посети Алтмайер в усамотението му. Алтмайер стана изненадано, за да го посрещне.

– Изглеждаш добре, Дик – каза Сток.

Самият той не изглеждаше добре. Видът му беше зле. Все още носеше униформата на флотски космически капитан, но тялото му в нея беше се смалило. Щеше да умре до една година, факт, който не му беше неизвестен. Това не го тревожеше прекалено. Мислено често си повтаряше: „Преживял съм годините, които е трябвало да преживея“.

На Алтмайер, който изглеждаше по-възрастния от двамата, все още му оставаха повече от девет години живот.

Гой каза:

– Неочаквано удоволствие, Джеф, но този път не можеш да ме

вкараш в затвора. Аз съм си в затвора.

– Дошъл съм да те освободя, ако нямаш нищо против.

– С каква цел, Джеф? Сигурно имаш цел? Хитър начин да ме използваш, а?

Усмивката на Сток беше почти моментно трепване. Той рече:

– Начин да те използвам. Да, но този път ти ще го одобриш... Във война сме.

– С кого? – Алтмайер беше потресен.

– С Дяволи. Шест месеца сме във война.

Алтмайер събра дланите си, пръстите му нервно потрепваха:

– Не съм чул нищо за това.

– Знам.

Координаторът преплете ръце зад гърба си и беше изненадан да установи, че те леко треперят. Той продължи:

– Беше дълъг път и за двама ни, Дик. С един и същ резултат и за теб, и за мен. – Не, остави ме. нека да говоря. Често съм искал да ти обясня своята гледна точка, но ти никога не си я разбирал. Ти не си такъв човек, че да я разбереш преди да съм ти дал резултатите. Бях на двадесет и пет, когато за първи път посетих свят на дяволите, Дик. Още тогава знаех, че нещата стоят така: или ние тях, или те нас.

– Това казвах и аз – каза Алтмайер – от самото начало.

– Да казваш това съвсем не е достатъчно. Ти искаше да накараш човешките правителства да се обединят, но това желание беше политически нереалистично и съвършено невъзможно. То беше дори нежелано. Хората не са дяволи. Нашето е почти слабост от сила. Те нямат такова нещо като политика; ние почти нямаме друго. Те никога нямат разногласия, не могат да имат нищо друго освен едно централно правителство. Ние пък никога не сме съгласни помежду си; ако имаме един-единичък остров, за да живеем на него, ще го разделим минимум на три... Но нашите противоречия са нашата сила. Вашата Федералистка партия говореше за древните гърци като за нещо голямо. Помниш ли? Но вашите хора изпуснаха най-главното. Със сигурност Гърция никога не е била обединена и затова винаги е имала голяма конкуренция. Но дори и в нейното състояние на разединение тя е победила гигантската Персийска империя. Защо?... Бих искал да посоча, че гръцките градове-държави са се сражавали помежду си векове наред. Те са били принудени да се специализират във военните дела далеч преди да се появят персийците. Дори персийците са разбрали това и в последния век от съществуването на империята им именно гръцките наемници са представлявали най-

ценената и боеспособната част от армията им... Същото може да се каже за малките нации-държави в предатомна Европа, които в продължение на векове така са развили военното си изкуство, че са могли да удържат около двеста години заплашващите ги гигантски азиатски империи... Същото беше и с нас. Дяболите с тяхната власт над големи галактически пространства никога не са водили война. Тяхната военна машина е огромна, но не е изпробвана. За петдесет години те напреднаха само толкова, че да могат да копират от корабите на различните човешки флоти. Човечеството, от друга страна, беше проверило силите си в жестоки войни. Всяко правителство се стремеше да изпревари съседите си във военната наука. Това им се налагаше! Именно нашите противоречия правеха ужасната надпревара за оцеляване необходима, така че в края на краищата всеки един от нашите светове сам по себе си беше достатъчен за дяболите, при положение че никой от нас не застане на тяхна страна... Това, към което беше насочена цялата дипломатическа енергия на Земята, беше предотвратяването именно на този развой на нещата. Докато не бяхме сигурни, че при евентуална война между Дяболи и Земята другите ще бъдат поне неутрални, не можеше да има война и не можеше да има съюз между нас, хората, защото надпреварата за военно съвършенство трябваше да продължи. След като бяхме сигурни за неутралитета чрез илюзията, която прекрати конференцията, преди две години ние пожелахме война и сега сме в нея.

През цялото това време Алтмайер сякаш беше замръзнал. Мина дълго време преди да може да каже нещо:

– Какво ще стане ако все пак дяболите победят?

– Няма. Преди две седмици основните флоти се включиха в битката и тяхната беше унищожена от нашата, без особени загуби, въпреки тяхното числено надмощие. Сякаш се бихме с невъоръжени кораби. Нашите имаха по-далекобойни и по-мощни оръжия, с по-съвършени системи за прицел. Ние имаме три пъти по-висока ефективна скорост от тяхната, откакто имаме антиакселерационното силово поле, което те нямат. След битката десетина от останалите човешки правителства решиха да се присъединят към печелившата страна и обявиха война на Дяболи. Вечера дяболите ни уведомиха, че са готови да започнат консултации за примирие. Войната практически свърши; от тук нататък дяболите ще се ограничат с планетите, от които произхождат, и ще завладяват нови с изрично наше разрешение.

Алтмайер промърмори нещо, което не се разбра.

– И сега съюзът е необходим. След победата над Персия, гръцките

градове-държави са били разрушени заради продължилите войни между тях, които позволили първо на македонците, а после и на Рим да ги завладее. След като Европа колонизира Америките, отрязва Африка и покорява Азия, поредица европейски войни водят до разрушаване на Европа. Разединение до победата; след това съюз! Сега обединението е лесно. Ако една съставна част победи сама и останалите части ще се присламчат към успеха ѝ. Древният писател Тойнби посочва пръв разликата между „доминиращо малцинство“ и „създаващо малцинство“... Сега ние сме създаващо малцинство. В една спонтанна изява някои от правителствата на останалите човешки светове предложиха създаването на Организация на обединените светове. Над седемдесет правителства желаят да присъстват на първата сесия, за да участват в написването на Хартата на федерацията. Другите ще се присъединят по-късно, сигурен съм в това. Ние бихме желали ти да си един от делегатите, представляващи Земята, Дик.

Алтмайер усети, че очите му се навлажняват:

– Аз... аз не разбирам целта ти. Всичко това вярно ли е?

– Всичко е така, както го казвам. Ти беше глас в пустинята, Дик, крещейки за съюз. Твоите слова носеха много в себе си. Какво каза ти някога: „Когато действаш добронамерено, не можеш да се провалиш“.

– Не! – каза Алтмайер с внезапен изблик на енергия. – Изглежда ти си бил по-добронамерен от мен.

Лицето на Сток беше с твърдо и лишено от емоции изражение, когато каза:

– Ти никога не си разбирал човешката природа, Дик. Когато Обединените светове станат реалност и когато поколения мъже и жени се обърнат назад във времето, през вековете ненарушим мир, към тази война, те ще са забравили целта на моите методи. За тях те ще представляват войната и смъртта. Твоите призови за съюз, твоят идеализъм, те ще се запомнят завинаги.

Той се обърна и Алтмайер едва долови последните му думи:

– И когато те строят своите паметници, няма да построят мой.

Пред Върховният съд, който стои като кръпка от ненарушимо спокойствие сред деветдесетте квадратни километра, отредени за небостъргачите, където се усеща пулса на Обединените светове на Галактиката, се издига статуя.

КРАЙ

© 1951 Айзък Азимов

Isaac Asimov
In a Good Cause, 1951

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1160>]